אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות יז.

קורא ואין צריך להפריש. כיון שקרא עליו שם יצא הכרי מתורת טבל ושאר המעשרות הוא צריך להפריש על כרחך לפי שצריך להפריש ממעשר ראשון תרומת מעשר וליתנה לכהן שהיא במיתה לזרים ומעשר שני צריך להעלותו לירושלים ולאכלו: **רבנן סברי ודאי עכיל.** לפיכך ספיקו צריך להוציאו מידי ספק טבל: **לא נחשדו.** דממונא הוא אין בו איסור אכילה אלא גזל עניים ואיהו לגזל עניים לא חיים: **אפרושי מפריש ליה.** לאפקועי טיבליה נהי דמעשר ראשון לא מפרש דסבר אי מפרשינא ליה בעינא לאפרושי תרומת מעשר מיניה שהוא במיתה ונותנה לכהן ומעשר שני נמי אי מפרשינא ליה בעינן אסוקיה ומיכליה בירושלים: **מחלוקת בחטה.** שהיא כברייתה: **כך מחלוקת בזו.** דקסבר ר' שמעון בכל האיסורין כל שהוא למכות ולא אמרו כזית אלא לענין קרבן על שגגת כרת והלכה למשה מסיני היא: **מתני' עד שלא קרא עליהן.** מרמי אוכד וגו'[1] ובגמרא יליף היכן הוזהר: **קדשי קדשים חוץ לקלעים.** או שאכל קדשי קדשים בזמן משכן חוץ לקלעים ובגמרא מפרש היכן מוזהר: **קדשים קליס חוץ לחומה.** אזהרתיה מלא תוכל לאכול בשעריך וגו'[2] וכן מעשר שני. ובגמרא פריך מעשר שני (א) תנא ליה לעיל מעשר שני והקדש שלא נפדו והיינו שאכלו חוץ לחומה אלא פליגי: **המוציר בטבור אינו לוקה.** כדאמר לעיל(ב) בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה כו': **השובר.** עשה בטמא כדאמרינן בפסחים (דף פג.) ועשה לא תשברו בו[3] בכשר ולא בפסול: **לוקה ואינו משלח.** קסבר שלח[4] מעיקרא משמע ואין כאן לאו שניתק לעשה דאע"ג דכתיב שלח תשלח אחר לא תקח לאו למימרא דאם לקחת שלח אלא לא תקח אלא שלחנה קודם לקיחה: **וחכמים אומרים משלח ואינו לוקה.** קסברי שלח אחר לקיחה משמע ולאו שניתק לעשה הוא: **גמ' זו דברי ר' עקיבא.** מתניתין דקתני בכורים קרייה מעבכא בהו ר' עקיבא היא שהיה רגיל רבי לסמוס דברייו במשנה בפתם בכמה מקומות והכי שמיע ליה לר' יוחנן דאית ליה לר' עקיבא קרייה מעבכא בכורים: **הנחה.** לפני המזבח מעבכת בהן דשנה בה קרא (דברים כו) והניחו לפני וגו' (שם) והנחתו לפני וגו': **ונימא זו דברי ר' שמעון.** דהוי ליה לאיתויי סייעתא למיליתיה[5] דמתניתין דלקמן דשמעינן לר' שמעון בה דאית ליה כי מתניתין דקרייה מעבכא בהו: **מאי ר' שמעון.** היכא שמעינא ליה דאמר הכי: **ותרומת ידך.** סיפיה דהאי קרא הוא לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך ותירושך ויצהרך ובכורות בקרך וצאנך ונדבותיך ותרומת ידך ודרש ר' שמעון לקרא מסיפיה לרישיה דאי הוה דרש ליה מרישיה לסיפיה לא מדרש ליה כי האי גוונא ולקמיה מפרשינא ליה: **תרומת ידך אלו בכורים.** דכתיב (דברים כו) ולקח הכהן הטנא מידך: **אם לאוכל.** בכורים חוץ לחומה לאסור כדמשמע קרא לא תוכל לאכול בשעריך וגו': **קל וחומר ממעשר הקל.** שהרי כתיב בתחלת המקרא מעשר דגנך. ולקמיה מפרש מאי חומר דבכורים ממעשר: **עד שלא קרא עליהן.** מרמי אוכד אכי דאם אינו ענין חוץ לחומה תהנו ענין לאיסור אחר הראוי להם: **לפני זריקה שהוא לוקה.** דאם אינו ענין חוץ לחומה תהנו ענין לכך שהו איסור החמור שאתה יכול לתתו לענין לאו שאין בו אזהרה מפורשת במקום אחר אלא עשה בלבד (שם יב) ודם זבחיך יספך והדר והבשר תאכל (פסחים עו:): **קל וחומר מפורש ושלמים.** ולקמיה מפרש מאי חומריה דבכור מתודה ושלמים: **אפילו לאחר זריקה שהוא לוקה.** אם זר הוא שאין הבכור נאכל אלא לכהנים זו היא אזהרתו ובמקום אחר עשה הוא דאשכחן בה אך בכור שור וגו' ובשרם יהיה לך וגו' (במדבר יח): **אם לאוכל לאחר זריקה.** והוא זר קל וחומר מבכור. ולקמיה מפרש מאי חומרא דחטאת מבכור: **חוץ לקלעים.** ואזהרת עשה מצינו בה במקום אחר (ויקרא ו) במקום קדוש תאכל בחצר אהל מועד: לאוכל

ורבנן בריית נשמה חשובה חטה **לא** חשובה. תימה דבפרק גיד הנשה (חולין דף לו. ועט: ושם) אמרינן שאני גיד דבריה הוא ולא בטיל ואע"ג דלית ביה נשמה וי"ל דהכי קאמר שאני גיד דבריה הוא וכיון דאתיא מבריית נשמה שפיר הויא בריה ולא נראה דהא נגלה דקא אתי מבריית נשמה ואעפ"כ לא הויא בריה אלא על כרחך הטעם תנוי דכל שאוכד שמו כשנתקן הוי בריה וניחא מגגילה שאינו אוכדת שמה שלפעמים אף כשנתקה קורין אותה גגילה ולכך לא הוי בריה אבל גיד אוכד שמו על ידי שנתקן אבל ק"ק לי[6] מאי קאמר הכא בריית נשמה חשיבא ליה לימא דלדבריו דר"ש[7] אמרי לדידן אפילו נמי אית ביה נשמה לא הוי בריה אלא לדידן דבריה הוא אודי לי מיהא דכיון דליכא נשמה דבטלה: דלמאי

[1] קורא את השם ואינו צריך להפריש מאי לאו בהא קא מיפלגי דמר סבר ודאי טובלו ומר סבר ודאי אינו טובלו אמר ליה אביי אי הכי אדמיפלגי בספיקו ליפלגו בודאי אלא דכולי עלמא ודאי טובלו והכא בהא קא מיפלגי מר סבר לא נחשדו עמי הארץ על מעשר עני של דמאי כיון דממונא הוא אפרושי מפריש ורבנן סברי כיון [א] דטריחא ליה מילתא [2] לא מפריש: כמה יאכל מן הטבל וכו': אמר רב ביבי אמר רבי שמעון בן לקיש מחלוקת בחטה אבל בקמח דברי הכל כזית ורבי ירמיה אמר רבי שמעון בן לקיש כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו תנן אמר להם ר' שמעון אי אתם מודים לי באוכל נמלה כל שהוא שהוא חייב אמרו לו מפני שהיא כברייתה אמר להן אף חטה אחת כברייתה חטה אין קמח לא לדבריהם קאמר להו לדידי אפילו קמח נמי אלא לדידכו אודו לי מיהת דחטה אחת כברייתה ורבנן [3] בריית נשמה חשובה חטה לא חשובה תניא כותיה דרבי ירמיה [4] רבי שמעון אומר כל שהוא למכות לא אמרו כזית אלא לענין קרבן: **מתני' האוכל בכורים עד שלא קרא עליהם** [5] קדשי קדשים חוץ לקלעים [6] קדשים קלים [7] ומעשר שני חוץ לחומה [8] השובר את העצם בפסח הטהור ה"ז לוקה ארבעים אבל [9] המותיר [10] בטהור [11] והשובר בטמא אינו לוקה ארבעים [12] הנוטל אם על הבנים [13] רבי יהודה אומר לוקה ואינו משלח וחכמים אומרים [14] משלח ואינו לוקה [15] זה הכלל כל מצות לא תעשה שיש בה קום עשה אין חייבין עליה: **גמ' אמר** רבה בר בר חנה א"ר יוחנן זו דברי רבי עקיבא סתימתאה אבל חכמים אומרים [16] לבכורים הנחה מעכבת בהן קריאה אין מעכבת בהן ולימא זו דברי רבי שמעון סתימתאה הא קא משמע לן דרבי עקיבא כרבי שמעון סבירא ליה מאי ר' שמעון [17] דתניא [18] ותרומת ידך אלו בכורים אמר רבי שמעון מה בא זה ללמדנו אם לאוכלן חוץ לחומה קל וחומר ממעשר הקל ומה מעשר הקל אוכלן חוץ לחומה לוקה בכורים לא כל שכן הא לא בא הכתוב אלא לאוכל מבכורים עד שלא קרא עליהן שהוא לוקה ונדבותיך זו תודה ושלמים אמר רבי שמעון מה בא זה ללמדנו אם לאוכלן חוץ לחומה קל וחומר ממעשר הא לא בא הכתוב אלא [19] לאוכל בתודה ובשלמים לפני זריקה שהוא לוקה ובכורות זה הבכור אמר ר' שמעון מה בא זה ללמדנו אם לאוכלן חוץ לחומה ק"ו ממעשר אם לפני זריקה ק"ו מתודה ושלמים הא לא בא הכתוב אלא [20] לאוכל מן הבכור אפי' לאחר זריקה שהוא לוקה בקרך וצאנך זו חטאת ואשם אמר רבי שמעון מה בא זה ללמדנו אם לאוכלן חוץ לחומה קל וחומר ממעשר אם לפני זריקה קל וחומר מתודה ושלמים אם לאחר זריקה קל וחומר מבכור הא לא בא הכתוב אלא [21] לאוכל מחטאת ואשם אפילו לאחר זריקה חוץ לקלעים שהוא לוקה נדריך זו עולה אמר ר"ש מה בא זה ללמדנו אם לאוכלן חוץ לחומה ק"ו ממעשר אם לפני זריקה קל וחומר מתודה ושלמים אם לאחר זריקה ק"ו מבכור אם חוץ לקלעים קל וחומר מחטאת ואשם הא לא בא הכתוב אלא

מסורת הש"ס

א) מיר ר. שבועות כא: כד. מעילה יח., ב) שבועות ג: פסחים פג., פד., ג) [חולין קמח. לעיל עז.], ד) [עי' בתוספתא פ"ד], ה) לקמן יח:, ו) חולין קכ: פסחים לו: [נזירות עג. מעילה טו:], ז) [דברים כו], ח) [דברים יכ], ט) [דף כח.], י) [שמות יכ], כ) [דברים ככ], ל) ל"ל ממתניתא, מ) [וע"ע בתוס' חולין לו. סד"ה מ"ט דרבנן], נ) רש"א ור"ל.

מוסף רש"י

ואינו צריך להפריש. אלא נתן עיניו בלב זה ואומר מכאן אני טעל ואוכלו הוא בשלמו, דהמולים מחצירו עליו הלאיה, דאמר ישראל לעני אייתי לאיה אלא הפרישו עם הארן ויסינגא לך וכמי אמרינן בפרק בתרא דקיטה (מח.). מעשר לאשון ומעשר עני המע"ה (נדרים פד:). **כל שהוא.** בכל האיסורין, למכות. בהתראה, לא אמרו בזית. אלא לענין קרבן. דשגגת כרת (שבועות כא.) ובאמילה כל שהוא עובר בלאו (מעילה יח.). **המותיר בטהור.** בפסח טהור וכשר (שבועות ג.) אפילו בטהור וכל שכן בטמא (שם ופסחים פג. פד.). **והשובר בטמא אינו לוקה.** לא המותיר משום לא תותירו ולא שובר בטמא משום לא תשברו (פסחים פד.). **לוקה ואינו משלח.** דאיסורא דעבד עבד (חולין קמא.). קסבר שלח מעיקרא משמע, לא תקח האם אלא שלחנה קודם לקיחה, ואע"ג דכתיב שלח תשלח אחר לא תקח לאו למימרא דאם לקחת שלח אלא לא תקח אלא שלחנה קודם לקיחה: **וחכמים אומרים משלח ואינו לוקה.** קסברי שלח אחר לקיחה משמע ולאו שניתק לעשה הוא. **גמ' זו דברי ר' עקיבא.** מתניתין דקתני בכורים קרייה מעבכא בהו ר' עקיבא היא שהיה רגיל רבי לסמוס דבריו במשנה בפתם בכמה מקומות והכי שמיע ליה לר' יוחנן דאית ליה לר' עקיבא קרייה מעבכא בכורים: **הנחה.** לפני המזבח מעבכת בהן דשנה בה קרא (דברים כו) והניחו לפני וגו' (שם) והנחתו לפני וגו': **ונימא זו דברי ר' שמעון.** דהוי ליה לאיתויי סייעתא למיליתיה דמתניתין דלקמן דשמעינן לר' שמעון בה דאית ליה כי מתניתין דקרייה מעבכא בהו: **מאי ר' שמעון.** היכא שמעינא ליה דאמר הכי: **ותרומת ידך.** סיפיה דהאי קרא הוא לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך ותירושך ויצהרך ובכורות בקרך וצאנך ונדבותיך ותרומת ידך ודרש ר' שמעון לקרא מסיפיה לרישיה דאי הוה דרש ליה מרישיה לסיפיה לא מדרש ליה כי האי גוונא ולקמיה מפרשינא ליה: **תרומת ידך אלו בכורים.** דכתיב (דברים כו) ולקח הכהן הטנא מידך: **אם לאוכל.** בכורים חוץ לחומה לאסור כדמשמע קרא לא תוכל לאכול בשעריך וגו': **קל וחומר ממעשר הקל.** שהרי כתיב בתחלת המקרא מעשר דגנך. ולקמיה מפרש מאי חומר דבכורים ממעשר: **עד שלא קרא עליהן.** מרמי אוכד אכי דאם אינו ענין חוץ לחומה תהנו ענין לאיסור אחר הראוי להם: **לפני זריקה שהוא לוקה.** דאם אינו ענין חוץ לחומה תהנו ענין לכך שהו איסור החמור שאתה יכול לתתו לענין לאו שאין בו אזהרה מפורשת במקום אחר אלא עשה בלבד (שם יב) ודם זבחיך יספך והדר והבשר תאכל (פסחים עו:): **קל וחומר מפורש ושלמים.** ולקמיה מפרש מאי חומריה דבכור מתודה ושלמים: **אפילו לאחר זריקה שהוא לוקה.** אם זר הוא שאין הבכור נאכל אלא לכהנים זו היא אזהרתו ובמקום אחר עשה הוא דאשכחן בה אך בכור שור וגו' ובשרם יהיה לך וגו' (במדבר יח): **אם לאוכל לאחר זריקה.** והוא זר קל וחומר מבכור. ולקמיה מפרש מאי חומרא דחטאת מבכור: **חוץ לקלעים.** ואזהרת עשה מצינו בה במקום אחר (ויקרא ו) במקום קדוש תאכל בחצר אהל מועד: לאוכל

עין משפט נר מצוה

מוד א מיי' פ"ט מהל' מעשר הלכה ג:
מה ב מיי' שם הל' ח:
מו ג מיי' פ"ב מהל' מאכלות אסורות הל' כא סמג לאוין קלב טוש"ע י"ד סי' ק סעיף ח:
מז ד ה מיי' פי"ח מהל' מעשה קרבנות הל' ה סמג לאוין שכה:
מח ו מיי' פ"ב מהל' מעשר שני הל' ה סמג לאוין רסד:
מט ז מיי' פי"ו מהל' קרבן פסח הל' ח סמג לאוין שכו:
נ ח מיי' שם הל' יח:
נא ט מיי' שם הל' ח:
נב י מיי' פי"ג מהל' שחיטה הל' ח סמג לאוין רסה טוש"ע י"ד סי' רלב סעיף ו:
נג כ מיי' שם הל' כ ופיע"ז מהל' קונה הלכה ז ופי"ח הל' ל ופי"ח הל' כ ופי"ח מהל' נערה הלכה ז ופי"ח מהל' מחנות עניים הל' ג:
נד ל מיי' פ"ג מהל' כורים הל' ג והל' ד סמג לאוין רס:
נה מ מיי' פי"ח מהל' מעשה קרבנות הל' ד סמג לאוין שכד:
נו נ מיי' פ"ח מהלכות כורים הל' עח סמג לאוין שמב:
נז ס מיי' פי"ח מהל' מעשה קרבנות הל' ה סמג לאוין שכה:

תורה אור השלם

ז. לא תוכל לאכל בשעריך מעשר דגנך ותירשך ויצהרך ובכרת בקרך וצאנך וכל נדריך אשר תדר ונדבתיך ותרומת ידך:
דברים יב יז

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קדשים וכו' מעשר שני הא מנא: (ב) תוס' ד"ה וכבנן וכו' דלדבריו דר"ש קא אמרי וכו' אודי לן מיהא:

הגהות הגר"א

[א] גמ' דטריחא. ל"ל דסגיא:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com